

মন্দোদরী মণিহরণে।।

শ্রীবিষ্ণুস্বামীদাসদ্বারা সংগৃহীত।

প্রকাশক—

শ্রীমদেশ্বর চক্রবর্তী।

ডিব্রুগড়।

নতুন তাড়বণ।

№ = 319.751

আগাম বিহাবাবী,—“গৌরীশঙ্কর যন্ত্রত”

শ্রীবেশ্বর চক্রবর্তীর দ্বারা ছাপা হ'ল।

সন—১৯১৮।

বেচ ১০ ছুই অনা মাথোন।

মন্দোদৰীৰ মণিহৰণ

—:O:—

237

শ্ৰীবিষ্ণুৰাম দাস দ্বাৰা সংগৃহীত।

প্ৰকাশক

শ্ৰীনন্দেশ্বৰ চক্ৰবৰ্তী।

ডিব্ৰুগড়।

নতুন তাৰিখ

ইং—১৯১৮ সন।

আসাম বিহাৰী “গোবীশঙ্কৰ যজ্ঞত”
শ্ৰীবিষ্ণুৰাম চক্ৰবৰ্তী দ্বাৰা ছপা হ'ল।

বেচ ১/০ দুই জনা মাথোন।

মন্দোদৰীৰ মণিহৰণ ।

—o:oo:—

319.954

নমো নাৰায়ণ, বিধিনি খণ্ডন,
 বহুব নন্দন বাম ।
সহস্ৰেক বাহু, সহস্ৰেক শিব,
 সহস্ৰেক বাৰ নাম ॥
বাপৰ সত্যক, পালিয়া বাঘৰে,
 সীতা সমে গৈল বনে ।
বোলন্ত কন্দলী, আক গতি নাই,
 বামৰ ছুই চৰণে ॥

(২)

পদ ।

জয় জয় বাম ত্রৈলোক্য মূৰাৰি ।
খণ্ডিলা ভূমিৰ ভাৰ দুৰ্ভক সংহাৰি ॥
বামসম দেৱ নাহি ত্ৰিভুবনে সাৰ ।
হেন বাম চৰণত কৰো নমস্কাৰ ॥
বাৰণে বোলয় পাত্ৰ মন্ত্ৰী যতলোক ।
মন্ত্ৰণা কৰিছে! যিটো তাক শুনিওক ॥
মায়া বাম লক্ষণ জাম্ববন্ত হনুমন্ত ।
সীতাৰ আগত কাটি কৰেঁ। খান খান ॥
মন্ত্ৰণা কৰিয়া মই কহিলোঁ তোমাতে ।
বামে যেন সীতাক উছৰ্গি দেন্ত হাতে ॥
এই পূজা কৰিবি জানিবি নিশাচৰ ।
বামক সাজোক যেন সৰ্ব্বাঙ্গ সুন্দৰ ॥
লক্ষণক সাজোক সাজোক হনুমন্ত ।
নল নীল সাজোক সাজোক জাম্ববন্ত ॥
বাম লক্ষণক যেন চিনন নযাই ।
সবাকো বান্ধিয়া নিবো জানকীৰ ঠাই ॥
বলে জিনি আনিবো আনিবো বন্দি কৰি ।
জয় জয় বাঘভণ্ডে থাকোক আবৰি ॥

যত পাত্ৰ গণক কাটিবোঁ খাণ্ডাধৰি ।
 মায়া বামে বুলিবেক পাছে হেন কৰি ॥
 মোহোক কান্ধিলে বাজা পাইবি কোন ফল ।
 সীতাক উছৰ্গি দিও আনা তিল জল ॥
 উছৰ্গিয়া য়েবে মোক দিলা হাতে হাতে ।।
 ভৰ্জিবেক সীতা তেবে পাইয়া সঞ্জাতে ॥
 বাঘৰে বুলিবে কেন মতজা মন্দৰী ।
 সত্যে সত্যে বাৰণক ভজা পৰি হৰি ॥
 মন্ত্ৰী বোলে ভাল বাজা কৰিলা মন্ত্ৰণা ।
 নিশ্চিন্তেসে চাই থাকি নকৰা ভাবনা ॥
 সাজিলেক মায়া বাম শ্ৰীৰাম লক্ষণ ।
 চন্দ্র সম জ্বলে মুখ কমল বয়ন ॥ .
 শ্যামল মূন্দৰ নীল উজ্জ্বলয়ে কান্তি ।
 মুকুতাৰ মালা সম দশমৰ পান্তি ॥
 সাজিলেক বাজগণে যাব যেন ভাৱ ।
 জয় জয় বাঢ় ভাঙ বাৰে ঠাৱ ঠাৱ ॥
 মায়া বাম আগকৰি নৃপতি বাবণ ।
 সীতাক ছলিবে প্ৰতি কৰিলা গমন ॥
 অশোকক লাগিয়া নৃপতি আদেশিলা ।
 নিশাচৰে বেঢ়িয়া সীতাৰ আগে নিলা ॥

সীতাক আনিলি হৰি, নববস কেন কৰি,
দেখাতাৰ কতেক পৰাণ ।
ৰূপ দেখি মনোহৰ, হৰিনিলে লক্ষেশ্বৰ,
যেন বস্তি কৰিলা নিৰ্য্যাণ ॥
বান্ধিলোঁ সাগৰ সেতু, আনিলো সীতাৰ হেতু,
আদৰিয়া ষত মিত্ৰ গণ ।
বনত কৰিলোঁ বাস, লোতছাড়ি ভৈলোঁ নাশ,
সবাহাৰে দেখিলোঁ মৰণ ॥
শুনা সুবদনী সীতা, মোক নকৰিলা চিন্তা,
তয়ু পাৰধূৱা খাঁও পানী ।
বাবুণে আনিলে মোক, দেখাইবাক দুখ শোক,
ধৰ্ম্ম আছৰিয়া মনে জানি ॥
ৰাজ্য গৈলা সৈন্য ধৰি, আনিলেক বন্দি কৰি,
চতুৰ্দ্দিশে বেঢ়ি পতোয়াৰে ।
অশোকতে ছেদেঁ শিৰ, পাত্ৰ গণে বোলে ধীৰ,
দেখিওক বদন সীতাৰে ॥
মায়া বামৰ শুনি বাণী, চক্ষুৰ নবহে পানী,
কান্দে সীতা জনক বিবাহী ।
কোন বিধি দৰ্শিলা, বান্ধসক ভঙ্গ দিলা,
তোমাৰ নতৈলা আন নাৰী ॥

মই কেন ৰূপৱতী, মোতেসে নভৈলা মতি,
 গোট পৰে নাহিকে কামিনী ।

যাবত আনিলো মোক, তাৰে পালা দুখ শোক,
 সৰ্বকালে দুখৰ ভাজনী ॥

কটাৰিত কৰি আশ, অগণিত কৰো জাশ,
 মুষ্টি মাৰি মৰিবোঁ আপুনি ।

তুলিয়া চাহিও হুখ, খণ্ডিয়োক দুখ শোক,
 মই থাইবোঁ গৰল অগণি ।

ব্রহ্মণ মাৰিলোঁ কত, কৰিলো কপিলী হত,
 দেখি হেন প্রভুৰ বিপত্তি ॥

নাহি আবাধিলো হৰি, পুণ্য থানে তপ কৰি,
 কোন পাপে পাইলে দুৰ্ম্মতি ॥

দেৱক দুৰ্ল্লভ কৰি, নথাকিলোঁ সেৱা কৰি,
 কিনো মই পাপী নিদাৰুণী ।

অনন্দে প্রভুৰ কোলে, নথাকিলো কাম ভোলে,
 বিধিকৰে এমন্দ বিঘিনা ॥

বদন কহল মুখে, এতুল মাণিক তুল,
 ৰূপ দিয়া বিড়ম্বিলা বিদি ।

আতি ৰূপে তৈলাঁ নষ্ট, লভিলো অনেক কষ্ট,
 ছাত্তে হৰাইলো নব্বনিধি ॥

শুনি আছাঁ জাম্ববন্ত, মিত্র বৰ বুঙ্কিবন্ত,
কেনে হেন দিলা উপদেশ ।
বচনে নৰহে গাৰ, নিৰহে নৰহে ভাৰ,
ৰূপতে মঞ্জিলা ঝাষি কেশ ॥
হুমুমন্ত বায়ুগত, তুমি বীৰ অদভুত,
কোথা গৈল বিক্রম তোমাৰ ।
আপদে খ্ৰিহিলা ময়, সজ্জনে বৰায়া নাৰ,
তপ বলে বাৰুণ ৰাজাৰ ॥
লক্ষণৰ হেনমতি, সুবুকিলা বয়ুপতি,
ৰাবণ নাহিকে তাত পৰে ।
লক্ষণে বোলয় সীতা, মোক নকৰিবা চিন্তা,
সজ্জ ভৈলা বনৰ ভিতৰে ॥
আমাক ৰক্ষক দিয়া, দদা গৈলা ধনু লৈয়া,
তুনি আমি আছিলাঁ ঘোববনে ।
তোমাৰ বচণ ষত, সবে আছে হৃদয়ত,
তাক কোনে পতিয়াব মনে ।
গৈলোহু দদাৰ ঠাই, তাতো ভাল নাহি পাই,
যেন ত্ৰেন নিত্যত অঙ্গাল ।
আমাসম দেখোঁ যাক, পাপকৰি দিলোঁ ডাক,
কি কহিবোঁ জানিয়া সকল ॥

(৮)

ভুঁমি মাৰু বাগভাই, মোৰ বাক্য দেখা চাই,
নকুৰিলেঁ। কৰ্ণ অগোচৰে ।
মই যদি থাকো ঘৰে, কোনেবা তোমাক হৰে,
মায়া কৰি দুৰ্ছট নিশাচৰে ॥
স্বামী দেৱৰক দেখি, জ্ঞানকীণ্ড লাজে পশি,
বুকে দিলা অস্ত্ৰৰ প্ৰহাৰ ।
জয় জয় ৰযুপতি, ভকত জনৰ-গতি,
বাৰণে বধিলা দুৰাচাৰ ॥
বাগৰ অমৃত ময়, গীত কৰি ধনঞ্জয়,
যাক শুনি আনন্দ হৃদয় ।
ৰাম ৰাম বোলা মৰে, জীবন থাকয় য়েবে,
তৰিয়োক যমৰ নিলয় ॥

পদ ।

মায়ায়ে সহিতে সীতা কৰে সন্তাষণ ।
হাতে খড়্গ ধৰি আসি মিলিল ৰাৱণ ॥
অশোক বনৰ কথা শুনি এহি মানে ।
জ্ঞানকথা কহেঁ তাক শুনা মাৰধানে ॥

জয় জয় বাদ্যভণ্ড লঙ্কাৰ মধ্যভণ্ড ।
 তাক শুনি ৰাঘৱৰ বিস্ময় মনত ॥
 ৰাঘবে বোলন্ত জাম্ববন্ত মহাশয় ।
 ৰাৱণৰ ঠাৱে বাণভণ্ড জয় জয় ॥
 পুত্ৰৰ সন্তাপে শোকে থাকিতে ঘুৱাই ॥
 কেনে হনুমন্ত দুখ চিন্তিও উপাই ॥
 বিবাহৰ ধ্বনি হেন শুনি তাৰ ঠাই ।
 কোন মায়া কৰে পাপী চিনন নয়াই ॥
 অল্প বয়সী সীতা আতি ভাল নাৰী ।
 কুল লাজ তাৰ মায়া চিনিতে নপাৰি ॥
 পূৰ্বতে নেজানেঁ নিদাকণ দুৰ্দ্ধ পাপ ।
 নজানো কি ভাল কথা পুত্ৰৰ সন্তাপ ॥
 দুই চক্ষু ভ্ৰুৱ মোৰ কাষ্পয় হৃদয় ।
 আগৰ অনিষ্ট কিবা লঙ্কাত মিলয় ॥
 জাম্বুয়ে বোলন্ত শুনা বয়ুৰ নন্দন ।
 মাৰে নাহি যাই তাৰে নুবুৰি কাৰণ ॥
 লঙ্কাত ভ্ৰমিবে পাবে কাছাৰ শক্তি ।
 হনুমন্ত বিনে মোৰ নাহি আন গতি ॥
 ৰামক নমিয়া বোলে বায়ুৰ নন্দন ।
 কেনে হেন সেৱকক বিনয় বচন ॥

অসাধ্য সাধিতে মোৰ বস্তু অতিশয় ।
 তোমাৰ বিনয় বাক্যে মোৰ আশ্ব কয় ॥
 তোমাৰ কাৰ্য্যত যদি মই হওঁ নাশ ।
 তেবে মোৰ ধন্য মাৰে গৰ্ভে দ্বিলাবাস ॥
 মাৰুতিক আশ্বাসিয়া বোলয় বাপৰে ।
 কেনে ৰাজ্য বান্ধে ভণ্ড কৰন্তু উৎসবে ॥
 মোৰ বোলে চলি যাও লক্ষ্যৰ ভিতৰে ।
 শীঘ্ৰ জানি আনা কিবা কৰে লক্ষ্যৰে ॥
 ক্ৰীৰামক প্ৰণাম কৰিয়া বায়ু স্তত ।
 পবন সঞ্চাবে যেন চলিলা বহুত ॥
 মনে মনে গুণে হনু বায়ুৰ কুমাৰ ।
 কমন উপায়ে যাইবো লক্ষ্যৰ ভিতৰ ॥
 হনুমন্তে বোলে ধৰে গণকৰ বেশ ।
 হোৱা নোহা কথা মই কহিবো বিশেষ ॥
 তেবেনে ছব্বৰী মোক দিবেক ছব্বাৰ ।
 ভালমন্দ কথা কিছু কহিবো ৰাজ্যৰ ॥
 হাতে লাঠি ধৰিলেক কান্ধে লৈয়া বুলি
 যেন মতে তাৰ মাথে পকি আছে চুলি ॥
 লাঠিত কৰিয়া ভৰ যাই থৰ কৰি ।
 হাতে খৰি পাঞ্জি লৈলা কান্ধে ছাতি ধৰি ॥

লাসে লাসে চলে তাঁর ঘনে ঘনে কাস ।
 কিহু কিহু করি পাইল দুর্বীর পাশ ॥
 ডাক দিয়া বোলে কোন আছা দ্বাৰপাল ।
 দ্বাৰ মেলা নৃশক্তিই আসি দেখোঁ ভাল ॥
 দুর্বীর বোলয় হবে তোম কিবা ক্রমা ।
 কিবা তোম জাতি কুল থাকে কোন গ্রাম ॥
 গণকে বোলয় মোর নাম সর্ষ জান ।
 জাতিত দৈবজ্ঞ মোর দেখা পাঞ্জি খান ॥
 গ্রামমোর চন্দ্র পুর মোতি পুছা য়েবে ।
 মরণ জীবন কহিবাক পাবো তেবে ॥
 দুর্বীর বোলয় শুন করয় বিনাশ ।
 বাঘর কটকে জ্রময় চতুঃ পাশ ॥
 বাহুবিয়া যায়ে নাহি মেলিও কপাট ।
 বাহুর আদেশে মুহি রাজার পবাথ ॥
 গণকে বোলয় ওবা শুনা দ্বাৰপাল ।
 কেবেহেন গ্রহপূর্ণ করো সর্ষকাল ॥
 রাজার বিনাশে সবে রাজ্যহৈবে হত ।
 শনৈশ্বেবে গ্রহ আসি লাগিব গাৱত ॥
 মাগিবাব ছলে গৈলো বাঘর ঠাই ।
 ভাল মন্দ কথা যত কহিলে বুঝাই ॥

ত্রিকদ্বাৰী বোলয় শুনিও সৰ্বজ্ঞান ।
 নাম অনুদৰি যিটো কহিও প্ৰমান ॥
 বিশ্বৰূপ নাম মোৰ সৰ্বলোকে জানি ।
 কোন কালে কিবা হৈবে চাহ দিন খানি
 হেন শুনি হনুমন্তে পাতিলন্ত খেৰি ।
 দুৰ্বৰী আছন্ত হাতে কৰ যোৰ কৰি ॥
 ফল ঘট ঢুলী বন্তি বঢ়াইলা আগত ।
 জানিলো গণক কিবা চিন্তিলা মনত ॥
 যোগক ধিয়াই কহিলন্ত হনুমান ।
 দ্বাৰী পাইলেক যতবচন প্ৰধান ॥
 কপাট মেলিয়া অভ্যন্তৰে নিলা দ্বাৰী ।
 জানিলা মনৰ কথা গণকে বিচাৰি ॥
 দুৰ্বৰী বোলয় কিনো ভাংল সৰ্বজ্ঞান ।
 কহিলেক ভুত ভবিষ্যত বৰ্ত্তমান ॥
 কহিও গণক ৰাম কটকৰ কথা ।
 পাছে চলি যাও লক্ষেশ্বৰ আছে যথা ॥
 শ্ৰীৰামৰ সৈন্য যত যত মহাবীৰ ।
 শৰ ঘাবে জৰ্জৰীত সকলো শৰীৰ ॥
 লক্ষাগৰ শৰ ঘৰে দেখিতে বিপুল ।
 তাক দেখি ৰাম চন্দ্ৰ আপুনি ব্যাকুল ॥

ধিবা বীর হনুমন্ত বায়ুৰ তনয় ।
 আজি কালি লৰিবেক নাহিকে সংশয় ॥
 স্তম্ভাব যে ভঙ্গদিয়া গৈলা নিজৰাজ ।
 এক নল নীল সাধিবেক কোন কাষ ॥
 অঙ্গদ পাইলা কোথা বাণীৰ তনয় ।
 নিচিন্তে থাকিও বাঘৰক নাহি ভয় ॥
 বুঢ়া গণক মই ধীৰে ধীৰে যাওঁ ।
 বাজাৰ দ্বাৰক আজি কালিও নপাওঁ ॥
 উপাই কৰিয়া যদি লৈয়া যোৱা মোক ।
 এহপূজা কৰি বক্ষা কৰিবোঁহু তোক ॥
 দ্বাৰী বোলয় বৰ কথাৰ পাইলো থিত ।
 দল বাহিনী নিতে লাগে বাজ সন্নিহিত ॥
 আশে পাশে নিশাচৰ কৰিলা উদাৰ ।
 বাজাক নকৰি ভয় কথা কহো বৰ ॥
 ছুৰবী বোলয় কোথ'হন্তে আইচাৰ ।
 হেন কি গাৰ্হণ্ট লাগে বুঢ়া গণকৰ ॥
 কেহু বোলে ত যু কেহু কেহু গুৰুতৰ ।
 লড়িতে নপাবি যেন গাৰ্হণ্ট পাথৰ ॥
 অগ্ৰ অগ্ৰ ক্ৰন্দন মিলাইলা জনে জনে ।
 হাসে হনুমন্তে হন্দ শুনি মনে মনে ॥

যেমে ভেনে কবি নগবত নিয়া গৈলা ।
 হনুমন্তে বাজাব ছুৰাবে চৰি গৈলা ॥
 গগনক পুছয় কথা নগৰে নগৰে ।
 তাজি কেন বাত্ৰভণ্ড কৰে নৃপবৰে ॥
 বিবাহৰ ধ্বনি যেন আমি বার্তা পাও ।
 দুবহুশ্বে আইলোঁ কিছু গাগিবাক চাঁও ॥
 পশাৰি সামাৰী বোলে নৃপতি বাবণ ।
 বাত্ৰভণ্ড বায়া গৈলা অশোকৰ বন ॥
 হেন শুনি শাকতিৰ বিস্ময় মনত ।
 বাজাব ছুৰাবে গৈলা বায়ুৰ ঘে স্তত ॥
 বধিষো বাবণ যেনে মোৰ উঠে খঙ্গ ।
 তোত কবি প্ৰভুৰ হৈবেক আজ্ঞাভঙ্গ ॥
 সীতাক চলিতে গৈলা জানিহলা নিশ্চয় ।
 যেন বাত্ৰবাস্তে আক বায়ুৰ তনয় ॥
 কতক্ষণে আসে দেখোঁ মালিনী স্তম্ভৰী ।
 নানা দিব্য পুষ্প স্তবৰ্ণৰ ডালা ভৰি ॥
 গগনকে বোলয় শুনা মালিনী স্তম্ভৰী ।
 ডালা ভৰি পুষ্প লৈয়া যাব কাৰ বাড়ী ॥
 তোমাৰ সৃষ্ণ মোৰ আছয় নাতিনী ।
 সেহি ধান সেহি কপ সেহি মধ্যাঙ্গিনী ॥

আগ্নীনী বোলয় শুনা গণক আতাই ।
পুষ্প লৈয়া যাও পাট মহাদৈব ঠাই ॥
স্বামী আজি গৈলা তান অশোকৰ বণ ।
জানোৱা সীতাৰ কাছে চলিলা বাবন ॥
হনুমন্তে বোলে মই আক কিবা চাও ।
পুষ্প ভ্ৰমৰ ছয়া অভ্যন্তৰে যাও ॥

আগে ভৈল মলিনী পাছত হনুমান ।
ভ্ৰমৰা স্বৰূপ ধৰি কৰিলা গমন ॥
মায়া কৰি পুষ্পৰ ডালত দিলা ভব ।
কাশ হস্তে ডালা লৈলা মাথাৰ উপৰ ॥
মাথাৰ উপৰ ভব কৰে আতিশয় ।
উলট পালট কৰি পুষ্প বিচাৰয় ॥
আজি কেনে ভব কৰে কুতুম্বৰ ডালা ।
হনুমন্তে ভব কৰে নজানন্ত বাল্য ॥
কতক্ষণে পাইলা গৈয়া কুট পাশ বৰ ।
অন্দোদৰী আছে দিংশামনৰ উপৰ ॥
স্তেতিক্ষণে যোগাইলেক কুতুম্বৰ ডালা ।
গলে মাথে পিন্ধিলেক কুতুম্বৰ মালা ॥
হাতত ধৰিলা পাৰিজাতৰ মঞ্জৰী ।
অধিকে ভূগিতি কৰে ৰূপে বিছাৰণী ॥

হনুমন্তে বোলে কিনো রূপবতী বালা ॥
 শবত কালৰ যেন শশধৰ কলা ॥
 মনে মনে গুণে হনু বায়ুৰ কুমৰ ।
 ময়া মই কৰেঁ। যেন আসে লক্ষেশ্বৰ ॥
 তেতিক্ষণে ছাটিলেক কুশুম্ভৰ ডালি ।
 দ্ৰৱৰ স্বৰূপ গুচি তৈগৈলা বিড়ালী ॥
 স্তবৰ্ণৰ কায়া তৈলা দেখি স্তশোভন ।
 মাণিক বতনে জ্বলে চুগুটা নয়ণ ॥
 আশে পাশে ভ্ৰমে যথা আছে মন্দোদৰী ।
 দেখিয়া স্তম্ভৰী মনে কোঁতুহল কৰি ॥
 স্তবৰ্ণৰ বিড়ালী দেখিতে বিতোপন ।
 মন্দোদৰী আদেশিলা যত দাসীগণ ॥
 কোণাত নাহিকে মোৰ অবোধ ছবাল ।
 ধৰি আনি দিয়া মই পুষিবো বিড়াল ॥
 পক্ষ্যমূতে অমে পানে কৰাইবো ভোজন ।
 ভাহাৰ ৰূপক চাই ভোষো নিজ মন ॥
 পৰম হৰিষে বিড়ালক কোলে কৰি ।
 পান্ধত শয়ন কৰাইলা মন্দোদৰী
 কতক্ষণে নিদ্রাতে তৈলেক অচেতন
 আঞ্চল কাণিয়া বিচাৰয় দুই স্তন ॥

মনে অভিলাষ কৰে বায়ুব কুমাৰ ।
শ্ৰীকল বলিয়া মন খাইতে যায় মোৰ ॥
প্ৰদীপ সন্মান জ্বলে মানিক গলত ।
তাৰ সম গনি আৰু নাহিকে লক্ষ্যত ॥
চিণ্ডিয়া লৈলেক মনি মুখৰ ভিতৰ ।
নখে ক্ষত কবিলেক পূৰ্ণ শশধৰ ॥
এই কৰ্ম কৰি বাজ তৈয়া হনুমান ।
অশোকৰ পশ্ছে ঘাই কবিলা গমন ॥
কণ্ঠত পিঙ্কিলা মঞ্জোৱাৰ মণিক ।
গণকৰ ৰূপ জ্বলে সবাতো অধিক ॥
ৰাস্কসৰ মায়া দেখিলেক হনুমান ।
ৰাঘব লক্ষণ আৰো মন্ত্ৰীজ্ঞানুৱান ॥
আপোনাক দেখে সেই মায়াৰ ভিতৰে ।
নল নীল দেখে আৰো অঙ্গদ কুমাৰে ॥
জ্ঞানকীৰ্ত্ত দেখে আছয় শোক কৰি ।
তাবণ আছস্ত তথা হাতে খড়্গ ধৰি ॥
মই বদি নামো ভেবে বায়ুব ভনয় ।
ভঞ্জিবে গোসানী সঁভা নকৰি সংশয় ॥
একপাশ ছয়া চাহি আছস্ত মাকতি ।
স্নায়ক ৰূপটে মাতে বিণ্ডটি বিণ্ডটি ॥

কটিয়া শেলাইল বক্ত মায়া পাইয়া গা ॥
 বাম মায়া গোষ্ঠি কানিঃকিনা বাবুণা ॥
 কবঘোড় কক্ষি বক কবরু কাতক ।
 খমিত্তেক প্রাণা বক্ষা কর নৃশবর ॥
 জানকাত পুছো যদি ধকয় বচন ।
 উচুগিয়া দিওঁ বক্ষা করিও জীবন ॥
 দশ মুখে ছানে রাজা শুনি হেন বাণী ।
 উত্তর বাট চাই থাকন্ত আপুনি ।
 হুগ লৈয়া লঙ্কেশ্বর কবিয়া বিজ্ঞান ।
 কোন মতে সীতাক বুজাই মায়া বাস ॥
 শুনিও জাননী মেদো মোৰ আছে গুণ ।
 দশ আননক বন্দো মংগো প্রাণ দান ॥
 হোব প্রিয় কব মনে কমল নয়নী ।
 আজি হস্তে ভৈলা মোব কোশল্যা জননী ॥
 মায়াব বচন শুনি বুদ্ধি ভৈলা হত ।
 জঘোমুখে গুণে সীতা বিস্ময় মনত ॥
 মায়াব প্রভাব দেখিলেক বায়ু স্তত ।
 জানো আজি পাণী মায়া কবয় বহুত ॥
 বাসব আদৈশে কদি মঘ নানো ধায়া ।
 কিমতে চিনিতে পাবেঁ বাক্ষনব মায়া ॥

আকুল করিয়া দুই জনকীব মন ।
 বাস্তব আগত যোগ করে উপাসন ॥
 গণিতাক লৈলা বার্তা করিয়াউল্লাস ।
 কঠিত মাণিক জ্বল সূর্য্যাব প্রকাশ ॥
 গণকক দেখিয়া বাস্তবে বোলে বাণী ।
 সীতা যেনে বনে হেন চাহ দিন খানি ॥
 মাণিকক দেখি বাজা মনত বিষয় ।
 অস্তেষা পবত আন পূকষে ভ্রময় ॥
 হেন মণি নাহি দেখৌ সবাতে অধিক ।
 ত্রোহোব কঠিত মল্লোদবীব মাণিক ॥
 ছাটোক গণকে গণিবাব নাহি কাজ ।
 কেপা পাইলা চুল্লিত মাণি মণিবাজ ॥
 গণকে বোলয় শুনিওক লঙ্কেশব ।
 হাতে পাঞ্জি ধরি ফুক মগবে মগব ॥
 তুমি আমি আছো ঘোব সশোকব বন ।
 লঙ্কাত গন্ধর্বি এক পাইলো দবিশন ॥
 গন্ধর্বি বোলয় ওবে জান চুডামনি ।
 কতিওক মনব কথা মোব চুডামনি ॥
 যদি হেন পানি তোব বচন সঞ্জাত ।
 হেন মন দিবো তোক নাহিকে লঙ্কাত ॥

লক্ষ্মীর নৃপতি মোক ত্রিভুবনে জ্ঞানি ।
 মোহোর ঘরণী মন্দোদরী মহাবাণী ॥
 তাহাক হবিয়া আক মাঝিঃ কমনে ।
 আয়ুপাত ভৈলা বাস্পি দিগা ছতাশনে ॥
 মোর দ্রোহি স্বর্গে মর্ত্যে থাকে পা তালচ ।
 ভাতো নাহি এড়াইবার মোহোর হাততঃ ॥
 কোপে কম্পমান বাঁজা প্রচণ্ড অগনি ।
 কিকাম কবিলা মন্দোদরী মহাবাণী ॥
 চাহান নঘাট আবে তাহাবেসে মুখ ।
 জিন ভৈলা যদ্যুভণ্ড বাজাৰ আদেশ ॥
 বাবণে বোলয় মই যাত্ত কোন পুর ।
 যত যত মায়া আছে সব কবা ছুর ॥
 বাবণে ছাড়িলা ঘোর অশোক কানন ।
 তেতিফণে গীতার খণ্ডিলা দুখ মন ॥
 বজনী পুহাইলা পাছে ভৈলা দিবা ভাগ ।
 তাত পাছে ত্রিজটা সীতার লৈলা লাগ ॥
 ত্রিজতা বোলয় সখি পাইলো বর ভয় ।
 মায়া কবিলেক মোর ভাই ছুবাশয় ॥
 ভূমি প্রতিবতা সীতা নাহি দেব লোক ।
 সত্য বিদ্যানে বিমতে পাইবা লোক ॥

প্ৰিয় বাক্য সীতাক বোলয় নিশাচৰী ॥
স্বাৰ্ণ মিলিল যথা আছে মন্দোদৰী ॥
আগ নহে মন্দোদৰী ভয়ে নৃপতিক ।
কুচে নথ ঘাস্ত আছে চন্দ্রত অধিক ॥
আগ নহে মন্দোদৰী কৰিলা প্ৰণাম ।
আসন বঢ়াই দিলা নকৰি বিশ্ৰাম ॥
কোপে কম্পমান নবহয় সিংহাসনে ।
কোথা মন্দোদৰী বুলি ডাকয় সঘনে ॥
কোথা গৈলা মোৰে ছাৰি তোৰ নিজ বাজ ॥
ফেন হেন পাপিষ্ঠী কৰিলি মন্দ কাঙ্গ ॥
অঞ্চল মেৰি যা চাহিলেক পয়োথৰ ।
কুচে নথ ঘাব বৰ চন্দ্রৰ আকাৰ ॥
গগকৰ বচন ঘড়িল সব খানি ।
গগকক ধন দিয়া দিলেক মেলানি ॥
চাৰি গৈল গগক সীতা সন্নিধান ।
বানৰৰ ৰূপ ধৰিলেক হনুমান ॥
মাৰ বুলি প্ৰণাম কৰিলা ষায়ু হত ।
সীতা বোলে কথা বাণু বানৰ প্ৰস্তুত ॥
বানৰ কি ভালে আছে দেৱৰ লক্ষনপা ।
ভালে কি আছেয় জাম্ববন্ত পাত্ৰগণ ॥

হনুমন্তে বোলে মাৰু দৰে তাছে ভাল #
সীতা বোলে মোহোক বেটুলা মায়াজাল #
কথাৰ বৃত্তান্ত যত কহিলা আদৰি ।
যেন মতে বাৰণে হৰিলা মায়া কৰি #
হনুমন্ত বোলে শুনা জগতৰ মাৰু #
মইসে ধৰিলো দাবু গণকৰ ভাবু ॥
বাৰণক বান্ধাইলো মই মায়া বলে ।
নিচিন্তি থাকিও মাৰু মহা কোঁতুহলে #
মই গৈলে নাজি বামে আসিবে এখনে ।
হইবা উদ্ধাৰ বাষ্ট্ৰ নকৰিবা মনে ॥
প্ৰণামিলা সীতাৰ চৰণে হনুমান ।
অশোকৰ হস্তে চলি গৈলা বিদ্যমান #
ৰাম্পা দিয়া সিংহদ্বাৰে তৈলা উপস্থিত ।
মাকতিক দেখি সবে চমকিলা চিত্ত ॥
কণ্ঠে পিঙ্গি আছে মন্দোদৰীৰ গাণিক ।
চাহন নমাই যেন চন্দ্রতো অধিক #
শুনবে ছুৱাৰি গোক বোলে হনুমান ।
মায়া কৰি গৈলো মন্দোদৰী সে স্থান #
কহিবি ৰাজ্যত তোৰ এহি কথা সাৰ ।
ৰামৰ পাশক যাওঁ মেলিও ছুৱাৰ ॥

আকৃতিক দেখি কম্পমান নিশাচর ।
 দিলো দ্বাৰ মেলি বাপ প্রাণৰক্ষা কৰ ॥
 মেলিল কপাট চলি গৈলা বায়ুৰ স্রুত ।
 বাম সেনা বোলে কিনো তৈল অদভুত ॥
 বাঘৰুক আদি কৰি সবে তৈলা ভয় ।
 জক্ষিণ দিশত কেনে আদিত্য উদয় ॥
 বিভীষণে বোলে আন নুহ উপাৰিক ।
 হনুমন্তে আসে কণ্ঠে পিঙ্গিয়া মানিক ॥
 নজানোঁ কোন গুণে পাইলেক ইহাক ।
 বাণী মন্দোদৰীয়ে হৰিষে পিঙ্কে আক ॥
 এহিমতে হনুমাণে বায়ুৰ নন্দন ।
 বামৰ পাশত গৈয়া তৈলা উপমন ॥
 মমিলা বামৰ দুই চৰণ কমল ।
 আগতে থৈলেক মণি মাণিক উজ্জল ॥
 বাঘৰে বোলন্ত কেনে বাঢ় ভণ্ডাবৰে ।
 এবে কেনে জিমতৈলা স্রুত্বৰ স্বভাৰে ॥
 হনুমন্তে বোলে প্রভু শুনিলে বচন ।
 অই যদি নজাও আজি গিলয় মৰণ ॥
 মাক্ষাতে বাঘৰ যেন অজিলা তোমাক ।
 পাত্ৰ মন্ত্ৰী অজিলেক নিচিনি কাহাক ॥

বাদ্য ভাণ্ড বায়গৈলা অশোকৰ বন ।
বলে জিনি লগুঁ বুলি ৰাঘৱ লক্ষণ ॥
গোটে গোটে পাত্ৰক কাটিল খড়্গ ধৰি ।
পাছে ৰাম মায়া গোটে বোলে তেন কৰি ॥
মোহোক কাটিলে ৰাজা পাইবি কোন ফল ।
মীতাক উছৰ্গি দিওঁ আনা তিল জল ॥
হেন মায়া ৰাক্ষসৰ মোৰ বিদ্য মানি ।
মই মায়া কৰিলোঁ তোমাৰ বৰদানে ॥
প্ৰথমে ধৰিলো মই গণকৰ বেশ ।
মাগি মাগি ভ্ৰমি ফুৰোঁ নগৰে অশেষ ॥
শুনিলোঁ ৰাঘৱ গৈলা অশোকৰ বন ।
জোনো মন্দ কৰ্ম কৰে পাপিষ্ঠ ৰাঘৱ ॥
তাত পাছে মায়া কৰি ভৈলোঁ মধুকৰ ।
পুষ্পৰ ভ্ৰমৰ ছয়া গৈলোঁ অভ্যস্তৰ ।
মন্দোদৰী বসি আছে বিচিত্ৰ আসনে ॥
কাঞ্চন বিড়াল মই ভৈলোঁ তেতিক্ষণে ।
দেখি মন্দোদৰী মোক হৰষিত মনে ॥
বিড়াল ধৰিয়া মোক দিও দানী গণে ।
কোলাত নাহিকে মোৰ অবোধ ছৰাল ॥
ধৰি আনি দিয়া মই পুষ্পৰী বিড়াল ॥

সুগন্ধ চন্দনে মোক কবাইলেক স্নান ।
 পঞ্চামৃত ভোজন কবাইলা বঙ্গ মন ॥
 বঙ্গ ক্রম চাহি মোক আছে কত ক্রম ।
 অন্তো অন্তে মুখ চাহি হাসে দাসী গণ ॥
 কোলে কবি নারী মোক কবিলা শয়ন ।
 কতক্ষণে নিদ্রা গৈয়া ভৈলা অচেতন ॥
 প্রথমে মাণিক গৈয়া ভাঙ্গিলোঁ কাঞ্চনী ।
 ছই কুচে নখ বার তাত নিলোঁ তুলি ॥
 সেই মণি ধরি গৈলোঁ অশোকব বন ।
 বারবণৰ আগে গৈয়া ভৈলোঁ উপশন ॥
 লক্ষেশ্বৰে কথা মানৈ পুছিলেক সাৰ ।
 তাহাক কবিলোঁ শাস্ত্র কৰিয়া বিচাৰ ॥
 তোমাৰ কাৰণে বোপা কৈলো গুৰুতৰ ।
 মিছাত কলঙ্ক দিলো সতীৰ উপৰ ॥
 হেনশুনি নথাকিলা বাজা অশোকত ।
 মোক জ্বদ কৰি শীঘ্ৰে পাঁশলা লঙ্কাত ॥
 সজ্জাত দেখিয়া মোক দিলেক মেলানি ।
 সমৰক অবযোগ কৰি মনে জানি ॥
 বাজা যে নকৰে মন্দোদরীক বিচাৰ ।
 তাৰে মৈন্তে মোহোৰ ভাস্কো ক ছৰাৰ ॥

প্রশংশিলা বামে ধন্য বায়ুৰ নন্দন ॥
বাবণে কি বোলে মন্দোদৰীক বচন ।
বাবণে বোলয় শুনিওক মন্দোদৰী ।
চিন্তিলাহা হিত মোক দয়ায়ে নকৰি ॥
মুখক দেখিলি মোৰ নেদোখিলি কি ক ।
গন্ধৰ্বৰ বিড়াল ধৰি আনি দয়া মোক ॥
কেন বা গন্ধৰ্বৰ দিটো ৰূপ কেন থান ।
কাহাক লজিয়া তোৰ সৰাইলে কাঞ্চন ॥
কেন হেন পাপিষ্ঠ তোহোৰ হেন মত ।
নিজ স্বামী এড়ি পৰপুৰুষত বত ॥
দেবতা অধিক কৰি শেৰুকৰা মোক ।
সেৱা মিছা ভৈলে দিলি বিহৰ শোক ॥
হেনয় শোকক দিলি নাহি গুণ তোৰ ।
পৰ সঙ্গৈ বদতিৰ মতি ভৈল তোৰ ॥
মুখত অমৃত তোৰ হৃদয়ে গবল ।
তোৰ পতিব্রতা গুণ সকলে বিফল ॥
চন্দন তকত যেন সৰ্পৰ নিবাস ।
জানিলোছ চণ্ডালনী তোৰ হেন সাস ॥
তই মই আলিঙ্গতে থাকো যেতিয়গ ।
নিদ্রা পৰি গৈলোঁ মই ভৈলোঁ অচেতন ॥

সেহিবেলা নাকাটীলা হাতে খড়্গ ধৰি ।
 তাহাতে অধিক দুখ দিলি মন্দোদৰী ॥
 তোৰ গন্ধৰ্বৰ শূনি স্তবতি শৃঙ্গাৰ ।
 প্ৰাণ নৰহয় মোৰ হৃদয় বিদাৰ ॥
 মোক নচাহিলি নচাহিলি লক্ষ্মীপুৰি ।
 কিকৰিবো ঘৰ যাওঁ দূৰ দেশান্তৰি ॥
 গন্ধৰ্বক গৈয়া ৰাজ্য ভুঞ্জা মন্দোদৰী ।
 আজিহস্তে মাথা খাব হৈবো দেশান্তৰী ॥
 মোহোৰ সন্তাপে তাৰ তাপ বাঢ়ে মনে ।
 ৰাৱণ নৃপতি জীৱে এহি অপমানে ॥
 কি মোৰ নাহিকে ঘৰে ধনৰ কাতৰ ।
 কি কাৰণে হৰিলি গন্ধৰ্ব বিদ্যাধৰ ॥
 কিবা তই মোহোত নকহ স্তভাগিনী ।
 কেনেনো মাথাত কোবানিলি অভাগিনী ॥
 পৰম আনন্দে স্তখ ভুঞ্জিলি বিপুল ।
 ঔষধ আনিয়া খাইলি কপূৰ তাম্বুল ॥
 উকত বসায়্য বস কৰাইলো বিস্তৰ ।
 কাঞ্চুলীক গেলিয়া বিচাৰে পয়োধৰ ॥
 মোৰ নারী গনে হেন কবে অভিনাষ ।
 আজি হস্তে ভৈলা মোৰ ৰাজ্যত নৈবাশ ॥

কাশিনীৰ চিত্তক লজ্জিব কোন জনে ।
 যাক ভাল নপাইলা নৃপতি বারুণে ॥
 আঞ্জি স্তখে থাকয় যেহেন বঙ্গ কৰি ।
 শৰাবত দেৱতাক এক পণ কৰি ।
 সেইনিজ পাত যদি যাই কোন ঠাই ॥
 তত্ব কৰি বঙ্গ পৰ পুৰুষক পাই ।
 বারুণে গৰ্জয় মন্দোদৰী আছে শুনি ॥
 অধোমুখে সতী যেন মনে আছে গুণি ।
 কণ্ঠত মানিক নাহি দুই কুছে খাব ।
 দেখি চিনি পাই বাজা হৈল ক্ৰোদ্ধ ভাব ॥
 নমিলেক মন্দোদৰী স্বামীৰ চৰণে ।
 হনয়ে চিন্তিলা বক্ষা কৰা নাৰায়ণে ॥
 কাক্ কোনে বক্ষা কৰে আপুনিমে ষাথি ।
 আঁগিভাল মন্দ চন্দ্র সূৰ্য্য হৈবা সাক্ষী ॥
 জৰে আসি আছে চোৰ দিবস বজনী ।
 সৰাহনে সাক্ষী আছে অচলা ধৰণী ॥
 মন এক আছে সাক্ষী ভুঞ্জাইবেক ফল ।
 পাপ পুস্ত ভুঞ্জাইবেক জানিয়া সকল ॥
 মাণিকৰ কথা কহৌ শুনিও নৃপবৰ ।
 সূৰ্ণ বিড়লী গৈলা মোৰ অভ্যস্তব ॥

তাক দেখি মোৰ কোঁতুহল ভৈলা মনে ।
 স্বৰিয়া কোলাত আনি দিলা দাসীগণে ॥
 স্নগন্ধ চন্দনে তাক কৰাইলন্ত স্নান ।
 পঞ্চামৃতে ভাহাক খুৱাইল অন্ন পান ॥
 নিদ্ৰায়ে মোহিত মোৰ নিদ্ৰা ভৈল কাল ।
 মুখত মাণিক লৈয়া পলাইল বিড়াল ॥
 বাবুণে বোলায় নকৰিবি আল জাল ।
 আন দোষ কৰি পাছে দেখাস বিড়াল ॥
 মোক ভাণ্ডিগাক লাগি পাতিলি উপাই ।
 হেন কিবা দেগা বিড়ালও মণি থাই ॥
 মন্দোদৰী বোলে ৰাজা নুবুলিবা পাপ ।
 পৰব পুৰুষ মোৰ জন্ম দাতা বাপ ॥
 যিবেলা আছিলো মই এতব তৰণী ।
 নিবেলা কি ৰাজ্য তুমি কিবা অছা শুনি ॥
 পুত্ৰ নাতি ভৈলা মোৰ আত নাহি ভয় ।
 মই ছুফী ভৈলে কোন সত্যকে আছয় ॥
 জ্ঞান নাহি যিবেলাত শোড়য় বছৰ ।
 সেই বেলা মোহোক লক্ষ্মী পাঞ্চধৰ ॥
 পাপ পুণ্য আছে নেজানিলো পূৰ্বাৰে ।
 এবে পৰপুৰুষ আদিব মোৰ বৰ ॥

মন্দোদৰী বোলে য়েবে মই হও সতী ।
মোৰ আজ্ঞা ভঙ্গ নকৰিবা বহুমতী ॥
মাৰ বহুমতী ভূমি চালিওক গাৰ ।
মইয়েন সতী তাক দেখোক প্ৰভাৰ ॥
লড়িলেক ভূমিখন দল দৰ্প কৰি ।
সতীৰ সজ্ঞাত লোৱা বোলে মন্দোদৰী ॥
এক তিলেকতে ভূমি লগাইলা সজ্ঞাত ।
গিৰিকাল শাস্ত্ৰ আনি দৰশ আমাত ॥
মন্দোদৰা বোলে যে মঠ হও সতী ।
মোৰবোলে সূৰ্য্য ভূমি নকৰিবা গতি ॥
খনিক বিশ্ৰাম কৰিওক দিবাকৰ ।
মোৰ সাগী দেখাওক সতীৰ উত্তৰ ॥
সতীৰ বচনে সূৰ্য্য আছলেক খাহি ।
পুশু ডাকিলেক বথ খানতকৈ বহি ॥
কোনেবা কৰিলা ভূতি বাহিলা এমত ।
অগে জানো মন্দোদৰী সূৰ্য্যত ভকত ॥
মন্দোদৰী বোলে য়েবে মই হওঁ সতী ।
মোৰ বোলে ভূমি বৃষ্টি কৰা মূৰপতি ॥
হেন বাণী সতীৰ শু নলা পুৰন্দৰ ।
কৰিলেক ইন্দ্রে বৃষ্টি লক্ষাৰ উপৰ ॥

হেনয় প্ৰকাৰে যদি নৈভল সঞ্জাত ।
তথাপিভো বাবণৰ স্মৃষ্ নাহি গাত ॥
মন্দোদৰী দেব নাৰী আৰো দেবগণ ॥
বিনয় কৰিয়া বোলে বিনয় বচন ॥
মনত বিস্ময় কৰি আছে লক্ষ্মেশ্বৰ ।
সিংহদ্বাৰ হস্তে আইলা এক নিশাচৰ ॥
প্ৰণাম কৰিয়া বোলে স্তনা নবপতি ।
লক্ষ্যহস্তে আইলা বীৰ বায়ুৰ সন্ততি ॥
সেহি বীৰ গোটা মন্দোদৰীবসে স্থান ।
চুৰি কৰি নিলা মণি মানিক প্ৰধান ॥
বাবণে উঠিয়া বোলে এহি কথা সাক ।
আবে জানো হনুমন্ত মায়্যৰ সাগৰ ॥
অভ্যন্ত্ৰে গৈল মোৰ বিড়াল ৰূপধৰি ।
তাক চিনিবাক নপাবিলা মন্দোদৰী ॥
মন্দোদৰী বোলে মোক দিলা বিৰকতি ।
গণকৰ বেশে মোক ছুলালা মাকতি ॥
পুত্ৰ নাতি গৈয়া হেন নকৰিবোঁ বঙ্গ ।
কোনেনো পুৰুষ আছে কৰে শাস্তি ভঙ্গ ।
ম'নে গুণ শক্তি নাটিকে তোৰ মনে ।
মোকহনুমন্তে চাৰে বায়ুৰ নন্দনে ॥

চল্লি সূৰ্য্য দেখিবাব কাঁহাব অভিজ্ঞাষ ।
 মায়ায়ে বিড়াল পশু তীৰ ছাপে পাশ ॥
 মন্দোদৰী বাবনক বুঝাইলে নপাৰি ।
 এতহন্তে সিংহ দ্বাৰে প্ৰবেশিলা দ্বাৰী ॥
 প্ৰাণম কৰিয়া বোলে শূনিও লঙ্কেশ্বৰ ।
 বাগৰ কটকে বেড়িলেক চতু দ্বাৰ ॥
 নেদেখিয়া পৃথিৱী আসয় একে চাপে ।
 কিমতে সহিবা একে বাগৰ প্ৰতাপে
 হেন শূনি বাজাব শক্তি তৈয়াৰন ।
 সম্বন্ধ আদেশিলা যত বীৰ গণ ॥
 বাগৰ চৰিত্ৰ শূনিয়োক নব নাৰী ।
 পাতোক ছাবোক ডাকি বোলা হৰি হাৰি

— ০ —

